

Ulkoministeriö

AI FI 51/2022
29.6.2022

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

AMNESTY INTERNATIONAL SUOMEN OSASTO
Hietaniemenkatu 7 A
00100 Helsinki
P: 09 8562 0600
E: amnesty@amnesty.fi
W: www.amnesty.fi

Lausunto tasavallan presidentin asetuksesta Suomen ulkomaanedustustojen sijaintipaikoista ja konsulipalveluiden järjestämisestä ulkoasiainhallinnossa annetun tasavallan presidentin asetuksen ja sen liitteen muuttamisesta

Amnesty International on maailman suurin ihmisoikeusjärjestö, jonka toiminta perustuu yksittäisten ihmisten tuelle. Tukijoita on 10 miljoonaa, 150 maassa eri puolilla maailmaa. Amnesty on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton. Amnesty työskentelee kansainvälisesti ja Suomessa muun muassa pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden oikeuksien edistämiseksi.

Amnesty Internationalin Suomen osasto lausuu kunnioittavasti seuraavaa.

1. Ulkoministeriön ehdotus

Asetusehdotuksessa esitetään Suomen suurlähetystön perustamista Islamabadiin Pakistaniin. Lisäksi ehdotetaan Suomen pääkonsulaatin perustamista Mumbaihin Intiaan. Edellä mainitut edustustot aloittaisivat toimintansa 1.9.2022 alkaen.

Islamabadin suurlähetystö antaisi alkuvaiheessa vain konsulipalvelulain 9 §:n mukaisia palveluita hädänalaisessa asemassa oleville sekä muita vastaavia konsulipalveluita, joissa tapauksen vakavuus ja kiireellisyys edellyttää konsulipalvelun antamista. Islamabadin suurlähetystön on tarkoitus tulla antamaan konsulipalveluja täysimääräisesti, kunhan pysyvät toimitilat ovat valmistuneet. Konsulipalveluiden täysimääräisestä antamisesta säädetään tasavallan presidentin asetuksella erikseen.

Mumbain pääkonsulaatti antaisi konsulipalveluita vain konsulipalvelulain 9 §:n mukaisesti hädänalaisessa asemassa oleville konsulipalvelunsaajille sekä niitä palveluita, joissa tapauksen vakavuus ja kiireellisyys sitä edellyttää. Mumbain pääkonsulaatissa ei olisi tarkoitus jatkossakaan ylläpitää valmiutta antaa kaikkia konsulipalvelulaissa ja muussa lainsäädännössä edustuston tehtäviksi säädettyjä konsulipalveluita.

Ulkomaanedustustojen sijaintipaikkojen ja konsulipalveluiden järjestämiseen liittyvillä ratkaisuilla on merkittäviä vaikutuksia erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiseen. Amnesty katsoo, että edustustoverkon laajentamisessa tulee ottaa huomioon myös oleskelulupahakemusten käsittely ja sen helpottaminen. Edustustoverkoston laajentaminen ja vahvistaminen erityisesti niillä maantieteellisillä alueilla, joilla oleskelee huomattava määrä Suomesta kansainvälistä suojelua

saaneiden perheenjäseniä, on tärkeää, ja olennaista on oleskelulupahakemusten vastaanotto näissä edustustoissa.

2. Ehdotuksen tarkastelu

Asetusehdotuksen mukaan Islamabadin edustusto antaisi alkuvaiheessa ja Mumbai edustusto pysyvästi vain konsulipalvelulain 9 §:n mukaiset palvelut hädänalaisessa asemassa oleville sekä muut vastaavat konsulipalvelut, joissa tapauksen vakavuus ja kiireellisyys edellyttää konsulipalvelun antamista. Asetusmuistion perusteluissa ei kuitenkaan avata tarkemmin, keitä tai minkälaisia tilanteita ilmaisu ”sekä muut vastaavat konsulipalvelut, joissa tapauksen vakavuus ja kiireellisyys edellyttää konsulipalvelun antamista” voisi koskea.

Ulkomaanedustustojen sijaintipaikkojen ja konsulipalveluiden järjestämiseen liittyvillä ratkaisulla on merkittävä vaikutus etenkin haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten perus- ja ihmisoikeuksille, kuten esimerkiksi lapsen oikeuksien ja perhe-elämän suojan toteutumiseksi.

Oikeus perhe-elämään on turvattu kansainvälisissä ihmisoikeusnormeissa, joiden noudattamiseen Suomi on sitoutunut.¹ Kansainväliset ihmisoikeusnormit velvoittavat valtioita paitsi olemaan puuttumatta perhe-elämään myös ryhtymään oma-aloitteisesti aktiivisiin toimiin perheyhteyden suojelemiseksi ja eroon joutuneiden perheiden yhdistämiseksi.²

Perhe-elämän suoja on lainsäädännössä periaatteessa turvattu, mutta perheenyhdistämiselle on asetettu rajoituksia, jotka estävät käytännössä oikeuden toteutumisen. Yksi perheenyhdistämisestä merkittävästi hankaloittava käytännön este on se, että edustustot, joissa tietyistä maista kotoisin olevat hakijat voivat perheenyhdistämishakemuksen jättää, on tarkkaan määritelty, eivätkä nämä edustustot aina ole helpoimmin hakijoille saavutettavissa olevia edustustoja. Matkat edustustoon ovat pitkiä ja vaarallisia ja vaativat myös huomattavia varoja.

Amnesty katsoo, että oleskelulupa-asioiden sujuvoittamiseksi ja kaikkein heikommassa asemassa olevien perheenyhdistämisen mahdollistamiseksi oleskelulupahakemuksen jättämistä, tunnistautumista ja haastatteluita ei tule rajata tiettyyn Suomen edustustoon. Erityisesti näinä aikoina, kun etäyhteydet etätulkkausineen on mahdollista järjestää, hakemuksen vastaanottamiselle tai tunnistautumiselle missä tahansa edustustossa ei pitäisi olla tosiasiallista estettä.

Tälläkin hetkellä asiointi toisessa edustustossa voi olla mahdollista ulkoministeriön myöntämällä poikkeusluvalla, mutta mahdollisuus pyytää poikkeuslupaa ei vaikuta olevan yleisesti tiedossa. Lisäksi luvan saaminen voi kestää kuukausia ja prosessi aiheuttaa lisätyötä myös viranomaisille.

Amnesty kannattaa asetusehdotuksen esitystä Suomen suurlähetystön perustamisesta Islamabadiin Pakistaniin. Amnesty pitää kuitenkin tärkeänä, että Islamabadin suurlähetystö tarjoaa tulevaisuudessa palveluita myös Pakistanissa oleville muille kuin suomen kansalaisille, kuten oleskelulupalveluita ulkomaalaisille. Oleskelulupalveluita ei pidä myöskään rajoittaa kansalaisuuden perusteella, vaan Amnesty katsoo, että Islamabadin lähetystön tulee tarjota oleskelulupalveluita kansalaisuudesta riippumatta - myös esimerkiksi afganistanilaisille.

Lisäksi on syytä muistaa, että kansainvälistä suojelua saaneiden perheenjäsenet ovat yleensä itsekin suojelun tarpeessa, ja siksi heidän kohdallaan ”vakavuuden ja kiireellisyyden” tulisi katsoa pitävän paikkansa aina.

---

¹ Esimerkiksi YK:n lapsen oikeuksien sopimuksesta ja sekä EU:n perheenyhdistämisdirektiivistä on johdettavissa velvollisuus edistää ratkaisuja, joilla mahdollistetaan kansainvälistä suojelua saaneiden perheenyhdistäminen.

² General Comment No.19 kappale 5: <https://www.equalrightstrust.org/ertdocumentbank/general%20comment%2019.pdf>

Afganistanin nykytilanteessa tulee katsoa, että Afganistanista Pakistaniin pakoon päässeiden Suomessa asuvien afganistanilaisten perheenjäsenten tilanne on "vakavuudeltaan ja kiireellisyydeltään" sellainen, että heille tulee tarjota mahdollisuus asioida perheenyhdistämisasiassaan Islamabadissa jo ennen, kuin pysyvät toimitilat siellä ovat valmistuneet ja konsulipalveluja annetaan täysimääräisesti.

Kunnioitavasti

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Frank Johansson', enclosed in a thin black rectangular border.

Frank Johansson
toiminnanjohtaja
0503676311
frank.johansson@amnesty.fi

Lisätietoja antaa: oikeudellinen asiantuntija Kaisa Korhonen, 0443346256, kaisa.korhonen@amnesty.fi